

HRVAŠKA OD 12. DO 15. STOLETJA

POLITIČEN RAZVOJ POD ARPADOVCI IN ANŽUVINCI

Hrvaška je bila v **12. stol vključena v Ogrsko** ter ohranila poseben položaj, Dalmacija pa **najširšo avtonomijo**. Vse hrvaške pokrajine so prišle pod oblast **Arpadovcev**.

Kralj KOLOMAN (1095-1116) – **Ogrski kralj**, Uspel je **zavzeti Dalmacijo** ter ji pustil **avtonomijo**. Svojo oblast je razširil na dalmatinska mesta. Sledil mu je **Gejza II.**

GEJZA II (1141-1162) – Vladał je v času 2. križarske vojne ter **prodora Bizanca na zahod**. Bizantinski cesar **Manuel Komnen** je premagal ogrsko vojsko, tako je Gejzov naslednik **ŠTEFAN III (1163-1172)** moral del **Dalmacije, Bosno** in **Srem** prepustiti Manuelu. Po Manuelovi smrti je **Ogrska te predele ponovno zasedla**.

V tem času se je **ponovno izoblikoval fevdalizem** – organizirati so se začele **močne fevdalne rodbine**.

BELA III (1172-1196) – bizantinski cesar **Izak Angel** se je **odrekel vsem pravicam do Dalmacije**. Sprožil je tudi dinastične boje med svojima sinovoma (kdo ga naj nasledi).

ANDREJ II. (zač. 13.stol) – Čas **poostrenih fevdalnih odnosov in razzlojevanja ter slabe uprave**. Začel je ponarejati denar. Proti njemu so se uprli nižji fevdalci, ki so želeli sodelovati pri vodenju države. L. 1222 je bil prisiljen izdati **zlato bulo**.

BELA IV. (1235-1270) – Skušal je **urediti razmere na Ogrskem**, a so to onemogočili **vpadi Mongolov**. Ogrska vojska je bila slabo organizirana. Zaradi neuspehov pride do **pravne reforme** – **ban za Hrvaško in ban za Slavonijo**.

Zaradi **dinastičnih sporov** ter **rasti in oblikovanja plemstva** je na Hrvaškem in Slavoniji prihajalo do **sporov med velikimi fevdalnimi rodbinami za prevzem oblasti**. Namesto Arpadovcev so sedaj na oblast prišli **Anžuvinci**.

Konec 13. stol. je tako narasla oblast velikih zemljiških gospodov, da so imeli skoraj **neomejeno oblast**. Nekateri so prišli do **banske časti**, ki so jo skušali spremeniti v dedno. Namesto kralja **moč dobivajo bani (veliki fevdalci)**.

Kralj KAREL ROBERT I. (1301-1342), Anžuvinec je odstranil vse močne fevdalce in želel uvesti **absolutno oblast**, kar pa so mu preprečili spori z Benetkami. **Fevdalni razvoj je bil takrat najmočnejši**. Razmere so se umirile šele v sredini 14. stol. pod **Ludvikom I. Anžvincem**.

Od 11. stol. naprej se je začel razvijati **ogrski tip fevdalizma**. Od **13. stol. so postajale fevdalne rodbine vedno bolj močnejše** ter spodkopavale kraljevo oblast. V Slavoniji so začele nastajati **avtonomne plemiške županije**.

Hkrati pa so **dalmatinska mesta** ohranila veliko privilegijev in avtonomijo. Kasneje pa pridejo pod **benečansko nadoblast**, kar jim omogoči razvoj trgovine, obrti, ladjedelništva in kmetijstva.

POLITIČEN RAZVOJ OGRSKO-HRVAŠKE DRŽAVE OD LUDVIKA I. ANŽUVINCA DO SIGISMUNDA LUKSEMBURŠKEGA

LUDVIK I. ANŽUVINEC (1342-1382) – Razmere so se ustalile. Uspel je **osvojiti Dalmacijo**, zato so bili Benečani njegovi veliki sovražniki. Strl je velike fevdalce ter **obnovil monarhično oblast**. Upre pa se mu aristokracija.

Po Ludvikovi smrti na oblast prideta njegova **hčerka Marija in njena mati**. Tej **ženski vladi pa se upre aristokracija**. **SIGISMUND LUKSEMBURŠKI (1387-1437)** se **poroči z Marijo in si tako zagotovi prestol**.

SIGISMUND LUKSEMBURŠKI je vodil križarsko vojno proti Turkom. Pod Sigismundom se je težišče narodnega gibanja, zaradi vedno **večje beneške nadoblasti v Dalmaciji**, vedno bolj pomikalo proti **Panonski kotlini**. Kot **Slavonski bani** se v tem času pojavljajo tudi **Celjski grofje, ki l. 1454 dobijo naslov hrvaško-dalmatinskih banov**.

Kraljeva oblast pa je vedno bolj slabela na račun **visokega plemstva**. Ogrske in hrvaške dežele so se zaradi tega vedno bolj približevale avstrijskim in češkim. **Prišlo pa je tudi do prvih turških vpadov**.